

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO.

Uredništvo: Koroška cesta 5. Poročila se ne vračajo. Upravičeno sprejeto naročilo. Izdane in prebrane listine.

Četne listine po dogovoru. Za večerine oglaševane popust. Nezaprite reklamacije so poštine proste.

Četovni račun pošnega trada Ljubljana št. 10.603.

Telefon interurban št. 113.

37. številka.

Maribor, dne 14. septembra 1922.

50. letnik.

Krščansko ljudstvo!

Usmili se gladijočih dijakov!

Ta teden se odprejo zopet srednje šole, gimnazije, realke, učiteljska, ter druge strokovne šole. Svoječas je prihajalo v šole veliko število naravnih, dobrih dečkov z dežele, sinov kmetijskih gospodarstev, celo bajtarjev, delavcev in obrtnikov. — V zadnji dve leti ter ob letošnjih priglasištvah za prijem pa smo opazili, da je število dijakov iz vsake vrste močno padlo. Vzrok je draginja, kajti se računajo za dijaka stanovanje in hrano od 500 do 2000 K mesečno in še več. Tega premošnosti ljudje ne zmorejo več in zato tvorijo sedaj v šolstvu z dežele komaj pičlo tretjino v vseh srednjih šolah na veliko škodo ljudstva v bodočnosti.

Kaj hočemo?

Naše ljudstvo rabi iz svojih vrst študirane dijakov, ki bodo skrbeli za njegovo izobrazbo, za napredek in vsestranski dobrobit. Iz kmetijskih vrst porajajo priti duhovniki, učitelji, uradniki, inženirji, poslovni trgovci in obrtniki, ter razni drugi stanovalci, da vsaj en del od njih ohrani spoštovanje in ljubezen do stanu in doma, iz katerega je izšel in do življenja in običajev, v katerih je kot otrok živel.

Posameznim ljudem ni mogoče žrtvovati za našega izmed svojih otrok po 15 do 30 tisoč kron na leto. Toda kar ne zamore posameznik, zamore ljudstvo skupaj.

Podpisani so sklenili priskrbeti dijaku z dežele večerjo. Za obed skrbi večinoma prekoristna dijaška kuhinja in drugi dobrotniki, toda večerje božički večinoma nimajo nikjer. Brez večerje stati in to cele mesece, je pa za mladega dijaka predrago.

Stroški za večerjo.

Računamo, da bomo morali dajati skozi 10 mesecev vsak dan do 120 večerij, torej okroglo 6.000 — reci šestintrideset tisoč večerij na leto. Ogromni so stroški, toda pogled na dobro in ukaljeno, pa sestradano in lačno mladino na eni strani in zavest, da naše krščansko ljudstvo ne zapira srca in svoje roke, kadar gre za bližnjega in lastno bodočnost, vse to nas navdaja s pogumom, da se lotimo dela. Prostore in kuhinjo nam da na razpolago požrtvovalno ravnateljstvo dijaškega sencišča, jedilno orodje smo že oskrbeli in od usmiljenega ljudstva prosimo živili!

Zakaj Vas prosimo?

Prosimo za vse, kar mlad človeški želodec potrebuje in ljuba naša slovenska zemlja po Va-

šem delu rodi. Prosimo v prvi vrsti za krompir, fižol, repo, zelje, žito vsake vrste, sadje, mast, drva, pa tudi za druge pridelke in za denar. Vsak naj da po svojih močeh, po svoji volji in vesti! Vse bomo lepo spravili, pošteno porabili za dijake in Vam javno položili račun o vseh darovih in njih uporabi.

Koga prosimo?

Prosimo v prvi vrsti naše vrle zaupnike po farah in vaseh, naše Mladiške in Dekliške zveze ter Marijine družbe. Obračamo se še posebej do naših tretjerednikov in sploh do vseh dobrih in krščanskih ljudi, da nam omogočijo izvršitev tega našega človekoljubnega in nujno potrebnega dela za učečo se mladino. Slovensko ljudstvo je plemenito darovalo in žrtvovalo zadnja leta za vse mogoče ljudi in namene. Darovalo je za srbske gladijoče otroke, za gladijoče Ruse, za razne pogorelece itd. Danes pa prosimo naše dobro in usmiljeno ljudstvo, da v imenu Boga daruje za svoje lastne gladijoče sinove.

Kako uredimo nabiranje?

Prosimo, da si naše organizacije, Mladiške in Dekliške zveze, Marijine družbe in tretjeredniki še ta mesec določijo red po katerem bodo že vsaj prve dni v oktobru izvršile pobiranje od hiše do hiše v ta blag namen. Ena hiša v vsaki občini naj bo tako dobra, da hrani zbrane darove. Iz vseh vasi v fari odpelje en voznik nabrana živila na naš naslov v Maribor ali na najbližnjo železniško postajo ter odda na naš naslov in naš račun blago na železnico. Vreče in zabojne vrnemo. Pri tem organizatoričnem delu prosimo posebej č. g. duhovnike, ki so si dovolj skušili gladi in pomanjkanja v študijskih letih in po ogromni večini tudi sedaj le životarjajo, da našo akcijo ljudstvu priporočijo in pomagajo z nasveti, — saj vemo, da ima človek, ki sam trpi, največ smisla in srca za lačne in trpeče.

Sklepne besede.

Tako se obračamo na Vas, možje in mladeniči, ki ste si v svetovni vojski prebriskali izkusili, kaj je trpljenje in glad. Prosimo Vas, žene in dekleta, ki v delih usmiljenja niste nikdar odrekale. Trkamo na srca vseh, ki Vam ob Vašem delu in božjem blagoslovu ni bilo prej in ni treba sedaj gladovati. Za vsakega je hudo lačen biti, dvakrat hudo pa to za mladega in zdravega otroka, ki naj študira! Zato blago ljudstvo, odpri srce, odpri roke in daruj za dobre gladijoče dijake po svojih močeh. Nesebično boste dali, nesebično, pošteno in vestno bomo z Vašimi darovi samo za označeni namen gospodarili ter Vam javno polagati račun.

Bog pa naj blagoslovi Vašo željavo, darežljivo roko in Vaše darove ter naš skupen trud!

Postavimo pa celo to akcijo za pridne gladijoče dijake pod varstvo božjega Srca Jezusovega, kateremu se je usmiliло gladno ljudstvo na gori in ki ljudstva ni odpustil, ne da bi ga bil poprej čudežno nasitil. Priporočimo celo delo tudi prijatelju revežev, sv. Vincenciju Pavlanskemu in sv. Elizabeti, usmiljeni patronici revežev!

Usmiljeni Jezus bodi bogat plačnik za vsak tudi najmanjši dar!

V Mariboru, dne 10. septembra 1922.

ODBOR ZA DIJAŠKO VEČERJO:

Dr. Martin Matek, kapiteljski vikar; dr. Ant. Korošec, dr. Josip Hohnjec, poslanec; dr. Anton Jerovšek, ravnatelj Cirilove fiskarne; Evgen Langer, korni vikar kot tajnik in blagajnik; prof. Veseljak; dr. Karl Verstovšek; Franc Žebot, poslanec, J. Urbas, predsednik županske zveze.

Katoliški shod obmejnega slovenstva.

Na praznik Marijinega rojstva smo zaključili dolgo vrsto katoliških shodov, prirejenih na štajerskem letošnje poletje. Bile so to prireditve največjega pomena, ki so ter bodo prinesle najboljše sadove. Na poziv kršč. organizacij se je v središčih poedinih okrajev zbralo po več tisočev našega delovnega ljudstva vseh slojev in stanov. Geslo, ki je prevladovalo na vseh teh shodih, ki je zbranim množicam dvigalo duha in srca, se je glasilo: živo in životvorno krščanstvo vselej in povsod! Javno življenje naj se v vseh svojih panogah preuredi po krščanskih načelih. Krščanski ideji pravičnosti in ljubezni naj preosnujeta socialne razmere v družbi in državi. Ljudska vzgoja, zlasti vzgoja mladine in otrok mora temeljiti na krščanskem svetovnem naziranju. — Katoliška misel naj drži, obranjuje in ohranjuje naš slovenski narod, ki svojih narodnih svetinj ne more ohraniti brez katoliških verskih svetinj. V teh glavnih smernicah so se gibale razprave na naših katoliških shodih.

Naši politični nasprotniki, gospodarski in kmetijski liberalci in socialni demokratje, so imeli občutek, da so jim katoliški shodi kakor trn v peti. Hoteli se iznebiti tega neprijetnega trna, so začeli tiste, ki so se zbirali po katoliških shodih, psovati s klerikalci, terciarji, devicami in devičarji. Na ta način so jih mislili preplašiti, da bi se sramovali ter ostali doma. Toda naši kmetje, obrtniki in delavci so se tem psovkom prav od srca smejali, ker jih je življenska izkušnja podučila, da so od nasprotnikov z raznimi priimki opsovani tisočkrat boljše družba kakor pa vsi demokratje, ki poznajo samo eno religijo, in to je ples okoli zlatega teleta, kakor vse prodane duše samostojnih varalic, ki so prodali naš narod centralizmu in izkoriščanju, kakor vsi socialnodemokratski zagrizenci, ki vodijo delavsko ljudstvo v propast, sebe pa do dobro plačanih

Cigareta, smodka in pipa.

(Dalje).

«Pustite ga pri miru! Dedec je jezen, ker mu hoče vzeti njegove stare pravice! Saj bi tudi jaz, če bi bil poseben vpluden do nežnega spola, saj bi si tudi jaz dovolil pripomniti —»

«Se vi —? Gospod bankir, nisva si mislili, da tudi vi vlečete s tem — beračem.

«Saj ne vlečem z njim, kakor vidite. Ampak dovolite, tiste besede o splošni nadvladi cigaret so le ne-liko pretirane. Le pogledajte po boljših hišah! Kaj kadi uradnik, kaj kadi bogati trgovec, težki veleindustriec, imoviti kmet, kaj kadijo druga ko fine, drage, duševne smotke!»

«Je bilo, tako je bilo! Je ugovarjala druga cigareta. Priznajte, da tudi vaš rod izgublja tla, da smo pro-ble me cigarete, zlasti po zedinjenju, že tudi v najbolj-še hiše! Oficirji, ministri, celo dvor, vse ima celo rajši mas, lahkožive, nežne, sladke cigaretke, ko pa vas tež-ke in — oprostite — zlasti v zadnji tretjini grenke in neokusne smotke —»

Gospod Smotka se je malomarno zgenil in nabral v dolgočasne gube.

«To pa že res diši — hm — nekoliko po — žens-tem pretiravanju!»

«In zgledu najvišjih sledijo drugi in kmalu bo za-čadalo belo žezlo cigarete po vsej srečni Sloveniji —!»

«Nikdar!» se je tedaj razhudil stari tobakar. «Nik-

dar in nikoli!» Mi Slovenci smo konzervativci in pipa je in bo ostala ljubljenska slovenskega kmeta!»

«Starokopitneži!»

«Kaj bodeta zabavljali! Stare izkušene reči vedno ohranijo svojo vrednost.»

«Dokler ne pride kaj boljšega, na primer cigareta.»

«Tisto pa, seveda —! Cigarete so kaj boljšega ko pipa, kajpak! Kaj takega more ziniti le taka trapasta frajlica, kakor ste vi! Tista papirnata cunja, ki ovija vaše sloko telo in ki jo žgejo in njen dim požirajo ci-garetarji — ali si morete misliti kaj bolj neumnega in bolj škodljivega za pljuče —?»

«In tisti smrdljivi, najzadnji tobak, ki ga žgete v svojih nesnažnih pipah — feji! To je pa zdravo, to —! Kar kašelj me davi, če le samo zagledam pipo!»

Prisiljeno je zakašljala in z užaljeno kretnjo si je pogladila belo krilce.

«Tisto o nesnažnih pipah le kar pustite! Skrben in snažen pipar si bo vsak teden parkrat očedil svoje orodje in nič ne bo smrdelo. — In vi gospod iz mesta tamle, vi mi bodete gotovo tudi pritrdili, da je papirnata cigareta zelo škodljiva.»

«Nisem prijatelj preprirov,» je leno dejal gospod Smotka, «in vseeno mi je, kar kdo kadi, navsezadnje, kajti prava, dobra smotka ima vedno svojo vrednost in je po splošnem mnenju največji užitek, posebno po obedu recimo, ali pa pri kupici vina, — ampak priznati vam moram, dobri mož, da so cigarete v nekem oziru res škodljive. Tako sem čul praviti tudi zdravnike —»

«Tako je, gospod! Da ne govorim o babnicah, kate-rim kajenje pristaja kakor kravi piščalka, pravim, da

je cigareta še posebno škodljiva mladim ljudem. Ciga-ra ali pa pipa takemu frkovcu ne diši, mu je pretežka. Kaditi pa mora, seve, tak smrkolin, mesto da bi čakal zrelih let. Zato pa si poišče lahko, zapeljivo, papirnato cigareto in cigareta mu pije sok mladega življenja. Za-to pa so naši mladi ljudje tako suhljati in mršavi in jetika se —»

«Hu, hu!» Cigareti sta si tiščali ušesa. «Hu, kako nesramno obrekovanje! Policiji vas bodo maznani, vi — vi rušilec državne edinstvenosti! In vi, gospod Smotka, vi pa še z njim držite, s tem protidržavnim elementom!»

«Kaj, protidržaven element da sem jaz —? Vi ste pa državotvorni, vi, ha ha! Menda zavoljo tega, ker ste prišli z našimi balkanskimi brati v deželo —? Saj po-prej vas tod pri nas toliko kakor poznali nismo! Vi ste protidržavni, vi, ker uničujete našo zdravo mladi-no in s tem rušite temelje državi, kakor pravi moj gospod.»

«Policija, policija!»

«Le kličite policaje! Vam nič ne pomaga! Najbolje, da poberete vse vkup svoja šila in kopita in se spravite, odkoder ste prišli! Slovence pa pustite pri miru! Slo-venec je bil in bo ostal pošten pipar!»

Srdito je govoril stari mož in mahal z rokami. Pipa mu je ugasnila. Jezno se je spet obrnil, poiskal v žepu starodobno kresilo, si napravil ogenj in prižgal tobak. Cigareti sta razburjeni planili na noge.

«No, no! Nikar si še v lase ne sežite!» je miril gos-pod Smotka in se udobno smejal. «Obe stranki govorita deloma prav in obe nekoliko pretiravata. Cigareta s

služb. Protivniki katoliških shodov so s svojim posvajanjem dosegli baš nasprotno od tega, kar so nameravali: obisk katoliških shodov je rasel od okraja do okraja, od shoda do shoda.

Na Marijin praznik, dne 8. septembra je bil pri Sv. Križu nad Dravogradom zaključni katoliški shod za to leto. Bil je nad vse sijajna manifestacija obmejnih Slovencev iz Koroške, Mislinjske doline in Dravske doline. Preko 10.000 ljudi se je udeležilo te blesteče manifestacije katoliške vere in katoliške zvestobe.

Shod se je brezhibno vršil po določenem vspehodu, za kar gre pripravljalnemu odboru največja zahvala. Po prihodu vlakov iz Koroške in iz Maribora je bil sprejem pred kolodvorom v Spodnjem Dravogradu. V imenu pripravljalnega odbora je došlece pozdravil koroški rojak marenberški dekan g. dr. Mertel s pristnim koroškim pozdravom: «Bog vas primil!» Udeleženci so na to v dolgem sprevedu, med katerim so zlasti vzbudili pozornost jako številno zastopani koroški Orli in koroške Orlice, odkorakali v Spodnji Dravograd, kjer je v župnijski cerkvi daroval sv. mašo narodni poslanec dr. Hohnjec. Spreved, ki se je potem razvil in krenil proti Sv. Križu je bil tako dolg in slikovit, da kaj takega Spodnji Dravograd še ni videl.

Pri Sv. Križu je bilo najprej cerkveno opravilo. Pri digo je imel koroški rojak ljubljanski vseučilišni profesor dr. Rožman o dolžnosti katoliškega kristjana, da svojo vero kaže v javnem življenju zaradi sebe, radi bližnjih, zlasti za zgled malovernih, pa zaradi Kristusa in Cerkev. Sklenil je s trdno obljubo zvestobe Srcu Jezusovemu. Slovesno sv. mašo je ob obilni asistenci opravil preč g. dravogradski prošt Volbenk Serajnik. Med sv. mašo sta pela moška zbor iz Mežice in Vuze-nice.

Zborovanje je otvoril predsednik pripravljalnega odbora g. guštanjski župnik dr. Cukala. Spominjal se je velikega shoda v St. Janžu pri Dravogradu, ki je bil v dobi borbe za majniško deklaracijo; takrat je šlo za narodno in politično osvoboditev Jugoslovancev. V naši jugoslovanski državi pa gre za svobodo in pravice katoliške Cerkve. Iz pisma jugoslovanskih škofov vladi dokazuje, iz katerih razlogov so potrebni katoliški shodi. Za predsednika predlaga poslanca Pušenjaka, za podpredsednika delavca Kogovnika iz Prevalj, za častna predsednika Luka Pogača, župana v Pamečah, in gerenta Kotnika iz Guštanja, za tajnika gospoda župnika Volčiča iz Breznega in Kuharja iz Pameč.

Prvi govornik poslanec dr. Hohnjec tolmači položaj katoliške Cerkve v naši državi. Jugoslovanski svobodomiselci in liberalci od demokratov preko samostojnecev do socialnih demokratov bi radi katoliško Cerkev potisnili v položaj, do katerega jo je predvojna Francija ponižala v zadnjem desetletju preteklega in v prvem desetletju sedanjega stoletja.

Boj francoskega svobodomislstva in frimazonstva za razkristjanjenje in podržavljenje šole, za stopnjama izvedeno ločitev cerkve od države, dokler ni bila naposled Cerkev oropana i božjih hiš in vsch cerkvenih zgradb, služi jugoslovanskim svobodomiselnim centralistom za vzor, kako naj država postopa s Cerkvijo. Katoliški cerkvi je v ustavi zajamčena enakopravnost s pravoslavno. Toda ta enakopravnost je samo na papirju, zakaj naša Cerkev od države prejema komaj tretji del tiste gospodarske podpore, ki bi jo v primeri s pravoslavno morala prejemati. Ustava zajamčuje Cerkvi svobodo v upravi njenih notranjih zadev, ob enem pa jo pritiska in duši s kanceparagrafom, na katerega so slovenski samostojni ponosni, kot na svojo največjo pridobitev. Govornik povdarja, da je svoboda ali nesvoboda, ki jo uživa Cerkev, najboljši barometer za svobodo ali nesvobodo, ki vlada v naši državi. Nato govori poslanec dr. Hohnjec o našem šolskem vprašanju in tozadevnih krivicah, ki se delajo katoličanom v državi. Pri tej priliki se s krepkimi besedami obrača zoper sklepe slovenskega demokratskega učiteljskega na učiteljskem zborovanju na Bledu dne 3. septembra. Ako učitelji proglašajo šolo kot državno ustanovo, nad katero ima vso moč centralna vlada v Beogradu in po posameznih vaseh, trgih in mestih centralnemu režimu služeči svobodomiselnim učitelji, naj so ti »napredni« učitelji preverjeni, da si slovenski katoliški starši in z njimi slovensko ljudstvo nikdar ne

bo dalo vzeti svojih narodnih pravic do šole in vzgoje. Z vso odločnostjo odklanjamo drzen napad demokratskega učiteljskega na avtonomne pravice slovenske familije, slovenske občine in slovenske domovine. Demokratsko učiteljsvo je na Bledu izdalo geslo: «Kdor učitelj, ta Sokol» ter obsodilo protisokolsko agitacijo. Krščansko ljudstva pa odločno protestira zoper sokoli-zacijo šole ter bo z vsemi sredstvi nastopilo zoper to, da bi se slovenska mladina zastrupljala s sokolskim svobodomiselnostvom in protikršćansvom. Ako demokratsko učiteljsvo tiste, ki se borijo zoper ustavo, ovaja kot nasprotnike države ter zoper nje kliče policaje in žandarje, ne vemo, kaj bi pri teh takozvanih naprednjakih bolj obsodili: ali nesposobnost v mišljenju ali hudobnost v dejanju. S prezirom se obračamo od tistih, ki v Beogradu ovajajo slovensko duhovščino, krščansko misleče učiteljsvo in ogromno večino slovenskega ljudstva.

Demokratsko učiteljsvo zahteva za našo izobraževalno organizacijo, ki je od nekdaj bila ponos našega naroda in njegova najtrdnjša opora v borbi za obstanek, zlasti za našo mladinsko organizacijo, policijsko državno nadzorstvo. Zato mu moramo izraziti največje pomilovanje ter mu napovedujemo najodločnejši odpor: Večtisočglava množica, ki je izvajanjem poslanca dr. Hohnjeca sledila z velikim odobravanjem, je njegovim odkritim in odločnim besedam ob koncu pritrdila s splošnim in glasnim pritrditvjem.

Urednik Kremžar iz Ljubljane je govoril o pomenu časopisja. Predno se je začel boj zoper Cerkev na Francoskem, so bili nekrščanski poslanci, ki jih je izbralo ljudstvo, so bili nekrščanski časopisi, ki jih je podpiralo ljudstvo. Slabi časniki in slabe knjige so vir krivic, ki se delajo ne samo Cerkvi, marveč tudi delovnim slojem ljudstva. Izkoriščanje in zatiranje ljudstva ima v slabem časopisju glavnega zagovornika. Sedanji mamonizem — služba mamonu, brezmejni pohlep po denarju, češčenje zlatega teleta, je zrastel na polju, ki ga je pripravilo ter ga obdeluje nekrščansko časopisje. Zato pa je na sedanjih težkih in krivčnih socialnih razmerah sokriv vsak, kdor čita ter podpira tako časopisje. Meč slabega časopisja prihaja na nas, čuvaj, ki dajejo signale zoper to nevarnost, so rimski papež, naši škofje in dušni pastirji, krščanski voditelji naroda in v posameznih družinah starši, pa tudi bratje in sestre. Ali stori svojo dolžnost vsak na svojem mestu? Papeži nas svarijo, škofje in duhovniki opominjajo, naši voditelji nas kličejo. Ali pa stori vsak izmed nas: oče, mati, brat, sestra, svojo dolžnost napram otrokom, bratom, sestram, pa tudi sosedom? Torej na delo za krščansko časopisje!

Nato so katoliški shod v navdušenih besedah pozdravili zastopniki katoliških mladinskih organizacij: visokošolec Franjo Radšel iz Pameč, Orel Peter Kusterle in Orlica Micica Sušnik iz Prevalj.

Tretji govornik, vseučilišni profesor dr. Slavič, je govoril o katoliških organizacijah. Zdi se, da iz slovenske družbe zginja krščanski duh ter mišljenje in delovanje po krščanskih načelih. V sled tega tudi hira in izginja ljubezen do bližnjega, kar povzroča občno nezadovoljnost in medsebojno nezaupanje, ker namesto krščanske ljubezni se širi samoljubje in izkoriščanje slabšega. Treba torej zopet odločnega povdarjanja katoliških načel ter zbiranja dobromislečnih ljudi v katoliških organizacijah, tako v verskih (Marijinih družbah, III. redu), kakor obče izobraževalnih in strokovnih. Zlasti je potrebna organizacija mladine v orlovskih in orliških zvezah, ki se ne sramujejo katoliškega imena, ampak nosijo svoj program na čelu in na prsih. Pri letošnjem evharističnem kongresu v Rimu so bili najboljši navdušeno pozdravljeni italijanski katoliški mladeniči, ki so imeli na svoji zastavi napis: Ali Kristus, ali smrt! Organizirano udejstvovanje krščanske ljubezni nam prenese srečnejšo bodočnost.

Predsednik poslanec Pušenjak je prebral brzojavni pozdrav zlatomašnika dekana g. Lenarta od Sv. Martina pri Slovenjgradcu. Nato govori o boju, ki so nam ga vsilili nasprotniki in ki ga izvajamo in končamo z zmago, ako storimo svojo dolžnost. Češki katoliki nam dajejo vzgled, kako naj odbijamo napade političnih nasprotnikov na šolo in cerkev. Češki katoliki niso dovolili, da bi se razkristjanila šola in zaslužila Cerkev.

svojim papirnatim ovojem res ni prav zdrava in s svojo kratkostjo in lahkostjo zapeljuje kadilca, da si jih nazadnje preveč privoščijo, priznati pa vam moram, da ste v rokah pametnega kadilca zares prijetna igračka, ki pomaga preko marsikaterega dolgočasnega trenutka in ne pristojno slabo gizdavemu mestnemu gospodku. Ampak za težko, žuljavo kmetsko roko taka lahkokrila mestna gospodična res takorekoč ni primerna. Ne umejem pa, zakaj bi kmet — in lahko si jo danes privoščijo — ne kadil smotke. In spet sodim, da je pipa res nekoliko, recimo — nečedna za mestno gospodo —.

«Kaj —? Kmet drago cigaro —? Pipa — nečedna?» se je drl pipar. «Cigara je nečedna, vam rečem, pa mi zamerite ali pa ne, gospod, cigara in pa cigareta! Ali ni to nečedno, da se vam tobak slini in namaka naravnost v ustih in da vam s tobaknim strupom napojene sline tečejo v usta in v grlo in želodec, kadarkoli potegnete dim? Pa si pipo pogledjte, tule! Med gorućim tobakom in usti je dolga cev in če jo je pipostručem dobro naredil in če je vedno snažna, se v njej nabira škodljiva tobakna slina in kajenje je suho in zdravo. Slovenci so že prav storili, da so si izbrali pipo za svojo ljubljeno in pri pipi bodo, tudi ostali —.

«He, vsak berač svojo mavho hvali, pipar pa svoje pipe! Moje mnenje je tako, da kdor že hoče kaditi,

naj kadi smotko, ki je za naše čase najnaprednejši način kajenja — in najbolj snažen!»

Gospodični cigareti sta se že zdavnaj odmaknili od debeluharja. Pri zadnjih njegovih besedah pa sta razjarjeni planili proti njemu, mu krilili s tankimi rokami pred nosom in očmi in vpili:

«Cigareta je znak naprednosti, vsak napreden človek jo kadi!» Cigareta je znak državotvornosti, ker prinaša državi največ dobička! Cigareta je —.

«Babja domišljavost!» se je zakregal gospod Smotka. «Če gre za državotvornost, bo pač —.

«Kaj se bote prerekali o državotvornosti!» se je vtaknil vmes pipar. «Tisti je državotvoren, ki štedi. In tobak za pipo je najcenejši!

«Je res, mož, ampak —.

«Nihče ne kadi več pipe dandanes,» je cvilila z visokim previpitim glasom cigareta, «in če bi država —.

«Kaj bodete vi govorili o pipi, ki ste od večeraj! Mojo sivo glavo pogledjte! Dovolj križev že imam na hrbtu. Videl sem čase, ko so naši Slovenci vseskozi kadili le pipo. In vkljub temu so bili tedaj dobri časi, dobri časi —. Nihče ni zabavljajl čez draginjo in kmet je pridno hodil za oralom s pipo v ustih in zadovoljno sedel z njo za ognjišče po storjenem delu. Dobri časi so bili —! In tegale človeka, mojega gospoda, vprašajte! Učen je, knjige bere, svet pozna in živel je, ko še no-

Boriti se moramo tudi mi. Naše najboljše orožje v tem boju so naše organizacije in krščansko časopisje. Nato je predložil resolucije, ki so iste vsebine, kakor na drugih katoliških shodih. Vse so bile sprejete soglasno. Z velikim odobravanjem je bila sprejeta resolucija, ki je v skladu z izvajanjem poslanca dr. Hohnjeca, ostro obsodila nezaslišane sklepe liberalnega učiteljskega zbora na Bledu.

Ko se je podpredsednik delavec Kogovnik zahvalil vsem udeležencem shoda, obljubil v imenu krščansko mislečega delavstva zvestobo Cerkvi in obrambo njenih in narodnih pravic. Je zaključil prelepo zborovanje. Trbonjska godba je zasvirala narodno himno: «Lepa naša domovina», in državno himno: «Božje pravde». Potem so bile v Cerkvi slovesne večernice, ki jih je imel gošpod prošt Serajnik, in pri katerih so udeleženci sebe in ves naš narod posvetili presv. Srcu Jezusovemu. Tako je bil završen prekrasno uspeli katoliški shod pri Sv. Križu. In z njim je bila na sijajen način završena vrsta letošnjih naših katoliških shodov, od katerih pričakujemo najboljših sadov, v blagor Cerkvi, v korist narodu in v pravi prid državi.

Kako se bo vršil promet na meji?

Mešana komisija, sestavljena iz zastopnikov Jugoslavije ter N. Avstrije je obhodila od 1. septembra naprej mejo od Prekmurja do Kaplje in vrši sedaj svoj posel proti Koroški. Namen komisije je, da določi prehode čez mejo in kako blago in koliko se ga sme pripeljati ali nositi na eno ali drugo stran meje. Omenim, da veljajo te olajšave samo za prebivalce, ki bivajo 10 km vsakstran meje. H komisiji sta bila povabljena tudi naša poslanca Roškar in Žebot. Prvi je zastopal interese obmejne prebivalstva na črti od Radgone do Cmureka, a drugi se je udeleževal pohoda komisije vse dni od Cmureka do Špilja in od Plavča do Sv. Jurija ob Pesnici. Navzočnost naših poslancev je bila res nujno potrebna, da so posredovali pri komisiji za kolikor mogoče olahkočen obmejni promet.

V naslednjem prinašamo nekatere podrobnosti obmejnega prometa v 10 km pasu:

1. Vsak prebivalec na 10 km širokem ozemlju tostran meje sme prekoračiti mejo in se gibati onstran meje, ako dobi od okrajnega glavarstva takozvano »prolaznico« oziroma »izkaznico«. V to svrhu mora imeti vsakdo fotografijo, s katero gre k občinskemu uradu, kateri mu mora vse potrebno oskrbeti pri okrajnem glavarstvu.

2. Za delavce velikih podjetij, kmetij in vinarje, posebno pa za dvolastnike se namerava »peljati« posebne skupne knjižice (brez fotografij), s katerimi bodo ti brez prolaznice smeli skupno prekoračiti mejo in se zopet skupno vrniti z dela.

3. Dvolastniki (to so taki, ki imajo na obeh straneh meje posestva) imajo posebne ugodnosti. Prekoračiti smejo s svojo dvolastniško izkaznico mejo na mestu, ki je najbližje posestvu onstran meje. Nemoteno in brez carine smejo spravljati pridelke posestva z ene na drugo stran.

4. Carine prosto smejo prebivalci 10 km pasa prevažati v 10 km pas onstran meje: žito v mline in mlinke izdelke nazaj, lesne hlode v žage in deske nazaj, sveže sadje vseh vrst, seno, slamo, travo, listje, drve, sočivje, mleko, kamen, gramoz, pesek, apno, gips, ilovico, lončarsko zemljo, labor, navadni in umetni gnoj, kvas, kruh, in moko (oseba do 5 kg), meso in sir (do 2 kg), zdravila, ki jih predpiše zdravnik in zdravila, ki se v lekarni svobodno prodajajo, vseh vrst semena.

5. Za vožnjo žita v mline in hlodov na žage je treba poleg običajne prolaznice s fotografijo še potrdilo občinskega urada, koliko žita, oz. hlodov pelje tu in tu preko meje. Kdor pelje žito ali hlode v mline ali žage, mora še poleg tega pri obč. uradu podpisati posebno »Obveznico«, s katero izjavlja, da jamči z vsem svojim imetjem, da ne bo tihotapil, ampak, da bo ves mlevski izdelek, ozir. deske pripeljal, ko bodo izdelani nazaj.

6. Dvolastniki smejo vzeti preko meje živino, vozove in vse drugo orožje, ki ga potrebujejo za obdelo-

benega izmed nas ni bilo na svetu. On vam naj pove, kaj je —.

«Seveda, on je vaš prijatelj, nazadnjak kakor vi!» je z onemoglim, hripavim glasom javkala cigareta. «Cigaret ne mara, cigar si pa kupiti ne more. Seveda, on naj razsodi, seveda! Hi hi hi!»

«Nu, no!» je dejal gospod Smotka, «nehajmo s prepirom! Človek je človek! On naj odloči!»

«Prav ste povedali, gospod! On naj raz —.

—o—

Zunaj na cesti je zaropotal in zatrobil avto. Zbudil sem se.

Začuden sem pogledal krog sebe —.

Ali niso govorili tule prav blizu mene —?

Mel sem si oči.

Na kadični mizici poleg mene sta ležali dve pomoljeni cigareti, debela cigara je slonela ob škatli vzgalič in v tobaknem mehuru je sredi tobaka čepela moja pipa-nosovka. Mesec je sijal skozi okno in z rahlo, mehko lučjo obseval mizico. Ura je kazala tri četri na eno.

Ali sem sanjal —? Ali je bila resnica —?

Vsekakor mi je bilo zelo žal, da sem se prezgodaj zbudil —. Kako rad bi bil postal poštemu možakarju-piparju do zmage v zanimivem prepiru —!

(Konec).